

Czy akcyza to podatek od luksusu?

Is excise duty a luxury tax?

prof. dr hab. Jadwiga Glumińska-Pawlic

Pracownik naukowy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach,
ORCID: 0000-0002-2256-4558

Streszczenie

Akcyzy są podatkami bardzo starymi, a w zależności od przyjętej koncepcji opodatkowane nimi mogą być produkty pierwszej potrzeby, artykuły luksusowe, a także konsumpcja zbyteczna (szkodliwa). Jednakże opodatkowanie przedmiotów konsumpcji zbędnej i zbytekowej może przysparzać skarbowi znacznych dochodów tylko wówczas, kiedy ich konsumpcja jest szeroko rozpowszechniona. Nie jest rzeczą łatwą zdefiniowanie „zbytku”, bo to, co kiedyś było przedmiotem zbytku, dziś już mogło się stać przedmiotem powszechnego użytku, a nawet pierwszoplanową potrzebą. Wśród zalet podatków konsumpcyjnych wymienia się ich wydajność, elastyczność, taniość, dogodność dla zobowiązanego ponoszącego ciężar akcyzy, zapobieganie unikaniu opodatkowania czy wreszcie rozkładanie sumy ogólnego obciążenia podatkowego na drobniejsze, mniej odczuwalne kwoty. W odczuciu społecznym luksus to kategoria dóbr lub usług, które wyróżniają się wysoką ceną, jakością oraz trudną dostępnością dla odbiorcy, na którą rzadko może sobie pozwolić, bądź drogi przedmiot ułatwiający lub uprzyjemniający życie. Biorąc pod uwagę aktualny poziom cen wyrobów objętych akcyzą, która ma charakter cenotwórczy, można stwierdzić, że z tego punktu widzenia jest to podatek od luksusu.

Słowa kluczowe: akcyza, podatek konsumpcyjny, podatek pośredni, konsumpcja zbędna i zbytekowna.

Abstract

Excise duties are very old taxes, and depending on the concept adopted, taxation with them may apply to basic necessities, luxury goods, as well as unnecessary (harmful) consumption. However, the taxation of objects of superfluous and luxurious consumption can generate considerable revenue for the treasury only if their consumption is widespread. It is not easy to define „luxury,” because what was once an object of luxury may now have become an object of common use, and even a primary need. The advantages of consumption taxes include their efficiency, flexibility, cheapness, convenience for the person liable bearing the burden of excise duty, prevention of tax avoidance and, finally, spreading the sum of the overall tax burden into smaller, less noticeable amounts. In the public perception, luxury is a category of goods or services that are distinguished by high price, quality and difficult accessibility for the recipient, which he can rarely afford, or an expensive object that makes life easier or more enjoyable. Taking into account the current price level of products subject to excise duty, which is price-setting, it can be concluded that from this point of view it is a tax on luxury.

Keywords: excise duty, consumption tax, indirect tax, unnecessary and superfluous consumption.

1. WPROWADZENIE

Podatki są kategorią historyczną, a konieczność gromadzenia odpowiednich zasobów finansowych powodowała, że podatki stawały się stopniowo istotnym instrumentem finansowym życia publicznego i państwowego. W polityce finansowej państwa najdłuższe tradycje mają te podatki, które odgrywają ważną rolę zarówno jako źródło dochodów, jak i jako środek oddziaływania fiskalnego i pozafiskalnego, do którego ustawodawca chętnie i często sięga. Jednakże niezależnie od pozafiskalnych celów podatków – cel fiskalny występuje zawsze i determinuje w określonym zakresie politykę finansową państwa.

Podstawowym celem podatku jest zapewnienie dochodów budżetowych, ale władza zapomina, że jako instrument

finansowy jest on obojętny politycznie i zamiast wykorzystywać jego pozytywne cechy, prowadzi zazwyczaj polityczną „grę w podatki”, powołując się np. na realizację polityki prorodzinnej czy też realizację szeroko pojętych celów społecznych, jak np. zwalczanie alkoholizmu czy palenia tytoniu. Zauważyć należy, że władze wszystkich państw zawsze poszukiwały takich podatków, które mają największą wydajność fiskalną, są elastyczne i nie zawsze bezpośrednio odczuwalne przez podmioty, które ostatecznie je ponoszą. Do takich wygodnych form należy podatek akcyzowy, zaliczany do kategorii pośrednich, które nie budzą sprzeciwów społecznych, obciążają bowiem tylko nieliczne, wybrane towary i ich konsumentów.

2. AKCYZA JAKO PODATEK KONSUMPCYJNY. RYS HISTORYCZNY

Akcyzy są podatkami bardzo starymi, które w rozwoju historycznym często zmieniały swoją formę. Zazwyczaj nakładane były na konkretnie wskazane towary, chociaż czasami stosowano je w odniesieniu do usług¹. Pierwsze formy obciążenia spożycia miały formę opłat wjazdowych do miasta, tzw. rogatek, stąd nawet przyjęta w Anglii nazwa „akcyza” pochodzi od łacińskiego słowa *accedere*, co znaczy „wchodzić, dochodzić”. Już w XVII w. podatki konsumpcyjne zdobyły sobie wielu zwolenników, ponieważ bez wielkich trudności politycznych i „bez szemrania ludności” przysparzały skarbowi znacznych dochodów, chociaż nie zawsze pewnych². Ich zaletą jest to, że płaci się je w drobnych częściach, powoli w miarę czynienia wydatków, często nawet nieświadomie, co ze względów ekonomicznych, politycznych i społecznych nie jest bez znaczenia. Podatki te posiadają swoistego rodzaju cechę trwałości, ponieważ człowiek łatwo przywyka do zaspokajania swoich potrzeb, nawet nowo powstałych, nawyk zakupu staje się zatem pewnym fundamentem wpływów budżetowych. Podatkom tym przyznawano „dodatnie posłannictwo” i łagodzenie niesprawiedliwości społecznej poprzez silniejsze opodatkowanie warstw najuboższych. Podkreślano, że osoby niezamożne nie będą nabywać rzeczy kosztownych, a zbędnych. Powstrzymując się od nabycia takiego towaru lub usługi, podatnik sam decyduje zatem o swoim opodatkowaniu.

W zależności od przyjętej koncepcji opodatkowane mogą być produkty pierwszej potrzeby, artykuły luksusowe, a także konsumpcja zbyteczna (szkodliwa). Jednakże opodatkowanie przedmiotów konsumpcji zbędnej i zbytkowej może przysparzać skarbowi obfitych dochodów tylko wówczas, kiedy ich konsumpcja jest szeroko rozpowszechniona. W literaturze podkreślano, że nie jest rzeczą łatwą zdefiniowanie „zbytku”, bo to, co kiedyś było przedmiotem zbytku, dziś już mogło się stać przedmiotem powszechnego użytku, a nawet pierwszoplanową potrzebą. Jako przykład wskazywano używanie szkła do okien w dżdzystej Anglii, datowane od 647 r., ale tylko w kościołach, w domach prywatnych od 1180 r., a jeszcze w 1567 r. szkło było tak rzadkie, że w letnich pałacach na czas pobytu lordów w stolicy wyjmowano je z okien i skrzętnie chowano. Obecnie natomiast używanie szkła zdemokratyzowało się najzupełniej³.

Jedną z naczelných zasad opodatkowania jest postulat powszechności. Podatki konsumpcyjne dotyczą wszystkich, którzy dany przedmiot nabywają, stąd też nie mogą być ograniczone do np. używania pałaców, parków, ekwipaży, służby w liberii, fortepianów, psów w miastach, lecz powinny objąć przedmioty konsumpcji powszechnej, a mimo to zbędnej, jaką jest m.in. konsumpcja piwa, wódki, win starych lub zagranicznych, tytoniu, drobiu i dziczyzny w miastach. Nadto można nakładać podatki na przedmioty osobistego używania i spożycia, jak służba domowa, usługi osób i zakładów dla rozrywki i kształcenia, przedstawienia teatralne, koncerty, wykłady, usługi zakładów przewozowych, przedmioty zużycia i spożycia osobistego, jak pokarm, napój, odzienie, opał i światło. Podatki zbytkowe miały położyć tamę szerzącemu się „zbytkowi” wśród warstw ludności i w tym celu w Polsce ustawy

sejmów warszawskich z lat 1613 i 1620 zabroniły mieszcza- nom i „plebejom płci obojej”, z wyjątkiem burmistrzów i wójtów miast większych, pod karą grzywien używać szat i podszewek jedwabnych, safjanów, futer kosztownych, oprócz lisich i innych podlejszych. Innym przykładem był podatek od zbędnej służby domowej, np. ponad dwoje lub troje służby dla jednej rodziny, zwłaszcza w liberii. Takimi podatkami były również rozpowszechnione w Europie podatek od psów utrzymywanych w miastach dla przyjemności osobistej, podatki od welo- cypedów i automobilów, od bilardów, od rozrywek towarzy- skich i publicznych, wliczane w cenę biletów wstępu na bale, koncerty, wyścigi konne, podatki od gry w karty i totalizatorów, podatki od podróży, nakładane na wszelkie droższe bilety jazdy kolejną żelazną, omnibusami, tramwajami, statkami parowymi, uprawniające do „jazdy wygodnej i zbytkowej” np. pierwszą klasą, czy wreszcie istniejący w Anglii podatek od patentowanych medykamentów, o ile są one tylko urojonymi środkami leczniczymi i podatek od słowników w kilku landach niemieckich.

Cechą charakterystyczną akcyz jest ustalenie podatku tak, aby w skali mikroekonomicznej dawały one niewielkie obciążenie, ale ze względu na ich dużą liczbę oraz powszechność nabywania dóbr objętych akcyzą dostarczały dużych wpływów budżetowych. Chęć zwiększania dochodów budżetowych musi jednak uwzględniać istniejące warunki życia gospodarczego, ponieważ mnożenie źródeł może zahamować rozwój gospodarczy⁴. Stąd też kiedy ustala się stawki, należy miarkować, ponieważ zbyt wysokie stawki mogą powstrzymać konsumpcję i zmniejszyć rentowność tego źródła. Jako powód wprowadzania akcyz wskazuje się m.in.: zamiar kontroli konsumpcji artykułów uważanych za niezdrowe i niemoralne (papierosy, alkohol), opodatkowanie wyrobów uznawanych za zbyteczne dla przeciętnego podatnika (luksusowe) czy poprawa stanu środowiska (akcyza na samochody, na paliwa).

2.1. Akcyza w Polsce po odzyskaniu niepodległości

W Polsce po odzyskaniu niepodległości Ministerstwo Skarbu wydało w dniu 12 listopada 1918 r. zarządzenie o utrzymaniu w mocy wszystkich przepisów podatkowych, jakie obowiązywały na ziemiach pod zaborami⁵. I tak do czasu przygotowania i uchwalenia nowych ustaw podatkowych na ziemiach polskich obowiązywały przepisy austriackie, pruskie i rosyjskie. Do roku 1927 uporządkowano przepisy dotyczące podatków pośrednich, a akcyzą obciążono: cukier, piwo, wino i miód, oleje mineralne, węgiel, drożdże, kwas octowy, karty do gry i zapalniczki. Monopole wybrano natomiast dla spirytusu, tytoniu, prochu strzelniczego, soli i zapalek⁶ oraz objęto nimi prowadzenie loterii i sprzedaż sacharyny⁷. Nowym rozwiązaniem było ustanowienie wolnych składów przedmiotów opodatkowanych, służących do ich magazynowania „pod węzłem podatku poza wytwórnią”, co miało umożliwić przedsiębiorcom „zbliżenie się do spożywcy i oszczędzenie mu wykładania pieniędzy na czas przewozu z wytwórni”.

W ocenie Adama Krzyżanowskiego spośród podatków pośrednich najbardziej godne zalecenia są akcyzy na towary zbędne. Jednakże podczas ciężkich przesileń nie można się cofnąć nawet przed opodatkowaniem produkcji, względnie konsumpcji towarów niezbędnie potrzebnych⁸.

W okresie międzywojennym charakter akcyz miały również niektóre podatki administrowane przez organy skarbowe zajmujące się podatkami bezpośrednimi, jak np. podatek od energii elektrycznej, podatek od uboju czy opłata od kart do gry⁹.

2.2. Akcyza w Polsce po II wojnie światowej

Początkowo po zakończeniu II wojny światowej podatek akcyzowy znalazł się w krajowym systemie podatkowym i nawet dekretem z dnia 3 lutego 1947 r. – Prawo akcyzowe¹⁰ dokonano „zespolenia” poszczególnych akcyz. Jednakże w 1949 r. akcyzy i monopole włączone zostały do ogólnego podatku obrotowego, co spowodowało wyeliminowanie z polskiego systemu podatkowego tych danin – tak wprost nazywanych – na wiele lat. Pewną namiastkę wprowadzono jednak do ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o opodatkowaniu jednostek gospodarki uspołecznionej¹¹, której załącznik nr 1 zawierał „Wykaz towarów i usług luksusowych”. Stawki podatku obrotowego dla tych produktów nie mogły być niższe niż 25%, a dla usług musiały wynosić co najmniej 10%. Do wyrobów luksusowych ustawodawca zaliczył m.in. przyczepy campingowe, broń myśliwską, biżuterię i wyroby jubilerskie oraz zegarki z metali szlachetnych, meble stylowe i stylizowane, dywany i chodniki z wełny 100%, marmur i alabaster. Za usługi luksusowe uznano natomiast wycieczki zagraniczne do państw pozaeuropejskich, organizowane przez biura podróży, z wyłączeniem wyjazdów leczniczych, czy usługi zakładów gastronomicznych kategorii „Lux” i hoteli kategorii „Lux”. Wykaz obejmował 15 pozycji. Na podstawie art. 15 ust. 2 i 3 ww. ustawy Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 1982 r.¹² ustaliła stawki podatku obrotowego od sprzedaży tych produktów w przedziale od 25 do 60%, a usług w przedziale od 20 do 25%.

Ponadto na mocy art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. Minister Finansów upoważniony został do ustalenia stawek podatku obrotowego dla wyrobów przemysłu spirytusowego i drożdżowego, wyrobów winiarskich i produktów przemysłu piwowarskiego, soli, tytoniu i wyrobów tytoniowych, zapalek, metali szlachetnych, benzyny i oleju napędowego. A zatem wyrobów tradycyjnie opodatkowanych akcyzą.

3. 30-LECIE AKCYZY W POLSCE

Ponownie podatek akcyzowy został wprowadzony w naszym kraju w 1993 r. jako danina o charakterze uzupełniającym w stosunku do podatku od towarów i usług¹³, mająca jednak istotne znaczenie w strukturze dochodów budżetu państwa. Poświęcono mu w ustawie tylko pięć artykułów (art. 34-38), a stawki zróżnicowano dla producentów względem ceny sprzedaży, a dla importerów – wartości celnej powiększonej o należne cło w przedziale od 25 do 1900%; Ministra Finansów upoważniono do ustalenia wysokości konkretnych stawek dla poszczególnych kategorii wyrobów. Regulacja ta budziła jednak wątpliwości nie tylko co do wysokości maksymalnej stawki, ale również na tle zasad określonych w art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹⁴, który stanowi, że podmiot i przedmiot podatku oraz stawki podatkowe mają być określone w drodze ustawy. Do końca kwietnia 2004 r. akcyzą opodatkowanych było 18 grup wyrobów, które można było podzielić na cztery

podstawowe typy: towary luksusowe (np. jachty, samochody osobowe, sprzęt elektroniczny), artykuły monopolowe (np. wyroby spirytusowe, winiarskie, piwo, wyroby tytoniowe), paliwa oraz energia elektryczna.

Wobec zbliżającej się akcesji do Unii Europejskiej (UE) podjęto działania mające na celu dostosowanie polskich regulacji do prawa wspólnotowego, akcyza należy bowiem do podatków zharmonizowanych na podstawie art. 113 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹⁵ i jest typowym specjalnym, jednokrotnym podatkiem obrotowym o charakterze cenotwórczym, obciążającym ściśle określone wyroby.

W konsekwencji w 2004 r. uchwalono nową ustawę o podatku akcyzowym¹⁶, która spotkała się z krytyką ze strony przedsiębiorców i doktryny, tym bardziej że zawierała ona dwa załączniki: wykaz wyrobów akcyzowych (obejmujący 62 pozycje) oraz wykaz wyrobów akcyzowych zharmonizowanych (obejmujący 32 pozycje). W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. utrzymano dotychczasową wątpliwą regulację przewidującą liczne delegacje dla Ministra Finansów¹⁷, w tym do kształtowania wysokości stawek podatkowych. Polskie przepisy w wielu przypadkach wykraczały poza zakres regulacji określonych w prawie wspólnotowym, m.in. obejmowały systemem zharmonizowanej akcyzy wyroby, które nie podlegały opodatkowaniu w innych państwach członkowskich, co nie tylko utrudniało, ale wręcz uniemożliwiało wielu podmiotom konkutowanie na wspólnym rynku¹⁸. Do polskich „wynałzków” należały np. kapelusze ze skór futerkowych zwierząt szlachetnych, dezodoranty osobiste i środki przeciwpotowe, kosmetyki upiększające do ust i oczu, preparaty toaletowe dla zwierząt czy stoły do gry w karty. Z perspektywy zgodności regulacji krajowych z normami prawa wspólnotowego zastrzeżenia budziło utrzymanie tak szerokiego katalogu wyrobów akcyzowych. Co prawda prawodawstwo unijne przewiduje możliwość istnienia akcyz innych niż zharmonizowane, ale pod warunkiem, że nie będą one przeszkodą w swobodnej wymianie towarowej między państwami członkowskimi¹⁹.

Jakkolwiek ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. niewątpliwie przybliżyła polskie ustawodawstwo podatkowe do wzorca unijnego, to jednak zawierała wiele błędów²⁰. Weszła w życie z dniem 1 marca 2004 r., z tym że część jej przepisów zaczęła obowiązywać z dniem 1 maja 2004 r. Zauważyć jednak należy, że ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. utraciła moc obowiązującą z dniem 1 maja 2004 r. na mocy art. 175 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług²¹. Oznacza to, że w okresie od dnia 1 marca do dnia 1 maja 2004 r. obowiązywały przepisy i starej, i nowej ustawy.

Kolejny etap w ewolucji polskiego podatku akcyzowego związany jest z wejściem w życie ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym²², zawierającej jeden załącznik obejmujący 44 pozycje wyrobów podlegających opodatkowaniu, który w 2018 r. uzupełniony został o trzy dodatkowe pozycje: susz tytoniowy, płyn do papierosów elektronicznych oraz wyroby nowatorskie²³. W aktualnym stanie prawnym – wynikającym z dyrektywy Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylającej dyrektywę 92/12/EWG²⁴ (tzw. dyrektywa horyzontalna) – harmonizacja obejmuje: produkty energetyczne i energię elektryczną, alkohol i napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe. Proces harmonizacji akcyz w

państwach członkowskich UE nie ma na celu wprowadzenia jednej, w pełni ujednoczonej reguły obliczenia i poboru podatku.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. przejęła większość regulacji poprzednio obowiązujących, ale nowy model podatku akcyzowego różni się jednak istotnie od wcześniejszych rozwiązań²⁵. Formalnie akcyza w Polsce stanowi jeden podatek i oparta jest na założeniu jednolitości i równości opodatkowania. W prawie unijnym natomiast występuje zróżnicowanie formalno-prawne podatku akcyzowego, ponieważ odrębne dyrektywy odnoszą się do poszczególnych grup wyrobów akcyzowych, a prawo dopuszcza możliwość nałożenia akcyzy na inne wyroby niż wyroby akcyzowe. Obecnie obowiązująca ustawa pozornie zawiera opis jednolitego zakresu przedmiotowego i podmiotowego podatku akcyzowego, ale w rzeczywistości jest on ograniczony do wyrobów akcyzowych. Podatek akcyzowy od samochodów osobowych uregulowany został natomiast w odrębnym dziale ustawy i stanowi specyficzną akcyzę, której rozwiązania są najbardziej zbliżone do dotychczasowego wzorca krajowego.

Wyroby akcyzowe w znaczeniu normatywnym zostały zdefiniowane zakresowo poprzez wskazanie ich pięciu podstawowych grup i odesłanie do wykazu zawartego w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. Zgodnie z definicją są to wyroby energetyczne, energia elektryczna, napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe, susz tytoniowy, płyn do papierosów elektronicznych i wyroby nowatorskie. Szczególne przepisy ustawowe grupują natomiast wyroby akcyzowe w trzy kategorie: wyroby energetyczne i energia elektryczna; napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe; susz tytoniowy, płyn do papierosów elektronicznych i wyroby nowatorskie.

4. PODSUMOWANIE

Pobieżny tylko przegląd niektórych regulacji wskazuje, że akcyza jest bardzo efektywnym podatkiem, uważanym za tzw. podatek dobry, w odpowiedni sposób zaspokaja bowiem istniejące potrzeby budżetowe, łatwo reaguje na ich zmiany oraz szybko dostosowuje się do przekształceń w sferze działalności gospodarczej. Wśród zalet podatków konsumpcyjnych wymienia się ich wydajność, elastyczność, taniość, dogodność dla zobowiązanego ponoszącego ciężar akcyzy, zapobieganie unikaniu opodatkowania czy wreszcie rozkładanie sumy ogólnego obciążenia podatkowego na drobniejsze, mniej odczuwalne kwoty²⁶. A czy akcyza jest podatkiem od luksusu?

W odczuciu społecznym luksus to kategoria dóbr lub usług, które wyróżniają się wysoką ceną, jakością oraz trudną dostępnością dla odbiorcy. W *Słowniku języka polskiego PWN* luksus definiowany jest jako „przyjemność, na którą można sobie rzadko pozwolić” bądź „drogi przedmiot ułatwiający lub uprzyjemniający życie”²⁷. Obecnie – biorąc pod uwagę galopujące ceny paliw i energii elektrycznej – można odnieść nieodparte wrażenie, że akcyza ze względu na charakter cenotwórczy jest podatkiem od luksusu, a brak wyszczególnienia jej wysokości w cenie towaru lub usługi sprzyja łatwości jej poboru.

Przypisy

¹ J. Jaśkiewicz, *Podatki konsumpcyjne*, w: *System instytucji prawno-finansowych PRL. Tom III. Instytucje budżetowe*, red. M. Weralski,

Wrocław 1985, s. 400; M. Kalinowski, *Współczesne systemy podatkowe*, Toruń 1996, s. 79 i nast.

² S. Głabiński, *Nauka skarbowości*, Warszawa-Lwów 1925, s. 381 i nast.

³ H. Radziszewski, *Nauka skarbowości*, Warszawa 1917, s. 357-365.

⁴ E. Taylor, *Prawo skarbowe Rzeczypospolitej Polskiej*, cz. 2, Poznań 1920, s. 45 i nast.

⁵ Tak W. Grabowski, *Podatki pośrednie*, w: *Odrodzona skarbowość polska. Zarys historyczny*, Warszawa 1931, s. 87-89.

⁶ I. Weinfeld, *Skarbowość polska*, Warszawa 1929, s. 142 i nast.

⁷ Szerzej W. Grabowski, *Monopole państwowe*, w: *Odrodzona skarbowość polska. Zarys historyczny*, Warszawa 1931, s. 97-112.

⁸ A. Krzyżanowski, *Nauka skarbowości*, Poznań 1923, s. 178-179.

⁹ L. Adam, *Podatki i opłaty w kapitalizmie*, Warszawa 1962, s. 133.

¹⁰ Dz.U. Nr 29, poz. 122.

¹¹ Dz.U. Nr 7, poz. 55 ze zm., dalej: ustawa z dnia 26 lutego 1982 r.

¹² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1982 r. w sprawie ograniczenia wykazu produktów i usług luksusowych oraz w sprawie stawek podatku obrotowego od sprzedaży tych produktów i usług, Dz.U. Nr 24, poz. 169.

¹³ Ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, Dz.U. Nr 11, poz. 50 ze zm., dalej: ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r.

¹⁴ Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

¹⁵ Wersja skonsolidowana, Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 47.

¹⁶ Ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym, Dz.U. Nr 29, poz. 257 ze zm., dalej: ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r.

¹⁷ W ustawie liczącej 127 artykułów było ponad 50 upoważnień ustawowych do regulowania poszczególnych zagadnień w drodze rozporządzenia.

¹⁸ Szerzej R. Mastalski, *Prawo podatkowe*, Warszawa 2019, s. 501 i nast.

¹⁹ D. Mączyński, *Podatek akcyzowy w prawie polskim i europejskim. Komentarz*, Warszawa 2004, s. 305-307.

²⁰ D. Mączyński, *Wpływ orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na stanowienie polskiego prawa podatkowego*, Warszawa 2021, s. 135-136.

²¹ Dz.U. Nr 54, poz. 535.

²² Dz.U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11, dalej: ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r.

²³ Ustawa z dnia 12 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym, Dz.U. z 2018 r. poz. 137.

²⁴ Dz. Urz. UE L 9 z 14.01.2009, s. 12.

²⁵ Szerzej A. Gorgol, *Podatek akcyzowy*, w: *Prawo podatkowe*, red. P. Smoleń, W. Wójtowicz, Warszawa 2014, s. 329 i nast.

²⁶ Szerzej Z. Jaśkiewicz, *Teoria akcyzy w Polsce Ludowej*, Sopot 1963, s. 11 i nast.

²⁷ *Luksus*, w: *Słownik języka polskiego PWN*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/luksus;2566427.html>, dostęp: 26.08.2023.

Bibliografia

Literatura

Adam L., *Podatki i opłaty w kapitalizmie*, Warszawa 1962.

Głabiński S., *Nauka skarbowości*, Warszawa-Lwów 1925.

Gorgol A., *Podatek akcyzowy*, w: *Prawo podatkowe*, red. P. Smoleń, W. Wójtowicz, Warszawa 2014.

Grabowski W., *Monopole państwowe*, w: *Odrodzona skarbowość polska. Zarys historyczny*, Warszawa 1931.

Grabowski W., *Podatki pośrednie*, w: *Odrodzona skarbowość polska. Zarys historyczny*, Warszawa 1931.

Jaśkiewicz J., *Podatki konsumpcyjne*, w: *System instytucji prawno-finansowych PRL. Tom III. Instytucje budżetowe*, red. M. Weralski, Wrocław 1985.

Jaśkiewicz Z., *Teoria akcyzy w Polsce Ludowej*, Sopot 1963.

Kalinowski M., *Współczesne systemy podatkowe*, Toruń 1996.

Krzyżanowski A., *Nauka skarbowości*, Poznań 1923.

Mastalski R., *Prawo podatkowe*, Warszawa 2019.

Mączyński D., *Podatek akcyzowy w prawie polskim i europejskim. Komentarz*, Warszawa 2004.

Mączyński D., *Wpływ orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na stanowienie polskiego prawa podatkowego*, Warszawa 2021.

Radziszewski H., *Nauka skarbowości*, Warszawa 1917.

Taylor E., *Prawo skarbowe Rzeczypospolitej Polskiej*, cz. 2, Poznań 1920.

Weinfeld I., *Skarbowość polska*, Warszawa 1929.

Źródła internetowe

Luksus, w: *Słownik języka polskiego PWN*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/luksus;2566427.html>, dostęp: 26.08.2023.

Akty prawne

Dekret z dnia 3 lutego 1947 r. – Prawo akcyzowe, Dz.U. Nr 29, poz. 122.

Dyrektywa Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylająca dyrektywę 92/12/EWG, Dz. Urz. UE L 9 z 14.01.2009, s. 12.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1982 r. w sprawie ograniczenia wykazu produktów i usług luksusowych oraz w sprawie

stawek podatku obrotowego od sprzedaży tych produktów i usług, Dz.U. Nr 24, poz. 169.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana), Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 47.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, Dz.U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11 ze zm.

Ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, Dz.U. Nr 11, poz. 50 ze zm.

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.

Ustawa z dnia 12 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym, Dz.U. z 2018 r. poz. 137.

Ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym, Dz.U. Nr 29, poz. 257 ze zm.

Ustawa z dnia 26 lutego 1982 r. o opodatkowaniu jednostek gospodarki społecznej, Dz.U. Nr 7, poz. 55 ze zm.